

РЕСПУБЛИКА САОАТ-ЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ХУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Республика саноати ҳодимлари В. И. Ленин тугъалган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиб, реализация қилинган маҳсулот ҳажми ва бир қанча буюмларни ишлаб чиқариш юзасидан 1970 йил тўрт ойлик планини муддатидан илгари—27 апрелда бажардилар. Апрель ойининг охиригача пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади. (ЎзТАГ).

ИККИ РАЙОН ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ЗАҒАРИ

Оққўрғон районининг чорвадорлари улуғ доҳий Ленин тугъалган кунининг юз йиллигини аjoyиб меҳнат ғалабалари билан нишонладилар. Район чорвадорлари 820 ўринга 846,4 тонна қорамол гўшти топириб, ярим йиллик планини 102,2 процент қилиб адо этдилар. Қолхоз ва совхозларнинг чорвадорлари эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш, бўрдоқчиликни ривожлантириш ва қўлаб сезим гўшт топириши учун суръатга суръат қўймоқдалар.

Район хўжалиқларида туҳум тайёрлаш соҳасида ҳам улкан

ишлар қилинди. Шу сабабли 450 минг ўринга 465 минг дона туҳум топирилиб, бу соҳадаги йиллик план 103,3 процент қилиб бажарилди.

Ленинча меҳнат ваҳтасида туриб ишлаётган Оржоникидзе райони бўрдоқчилари ҳам ярим йиллик гўшт тайёрлаш планини ортиги билан бажардилар. Давлатга 702 тонна юқори сортли гўшт етиштириб берилди.

Икки районда чорва молларини боқиб ва махсулдорлигини ошириш юзасидан бошланган мушобақа кўзгичи давом эттирилмоқда.

ЯКДИЛЛИК ВА ЖИПСЛИК

Мамлакатимизда меҳнаткашлар коллективларининг СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатишга бағишланган йилги ишлари давом этмоқда. Бу йилги ишлари ҳамма жойда якдиллик ва жипслик, партия билан халқ бирлиги ва янгиликка ўтмоқда.

МОСКВА ШАҲРИ

Лихачев номи автозавод коллективларининг СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатишга бағишланган сайлов олдидан йилги ишлари давом эттириш мақсади билан йилги ишлари маҳсулоти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. А. Садовни ён қилиб суз олди. У КПСС Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежневни Москва шаҳар Пролетарий сайлов округидан СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишга таклиф этди.

Темирчилик корхонасининг штамповкачи-темирчи К. И. Малин бу таклифни қизғин қўллаб-қувватлади ва завод директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони П. Д. Бородинни ҳам Совет давлати олий ҳокимият органи депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида таклиф қилди.

Йилги қатнашчилари Л. И. БРЕЖНЕВ ва ПАВЕЛ ДМИТРИЕВИЧ БОРОДИН ўртоқлари Москва шаҳар Пролетарий сайлов округидан СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Главташкентстройга қарашли «Отделстрой» трести коллективнинг сайлов олдидан йилги ишлари давом эттириш мақсади билан йилги ишлари маҳсулоти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. А. Садовни ён қилиб суз олди. У КПСС Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежневни Москва шаҳар Пролетарий сайлов округидан СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

Бинокорлар 29-қурилиш бошқармаси бўёқчи А. А. База-ровнинг КПСС Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежневни Москва шаҳар Пролетарий сайлов округидан СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР сайлов комиссияси 28 апрелда навбатдаги мажлисида ўтланди. Мажлис республика комиссиясининг раиси «Ўзбекистон» заводининг старший мастери А. А. Қориев раислигида ўтди.

Комиссия СССР Олий Советига сайлов олдидан тайёргарликнинг бериш тўғрисида Хоразм области ижроия комитетининг раиси Р. Ишқоновнинг ахборотини тингладилар.

Мажлисда республика сайлов комиссиясининг аъзолари В. И. Ридбалло, С. Ҳамроев, М. Рухдалов, А. З. Завьялов, республиканинг бошқа областларида СССР Олий Советига сайлов олдидан тайёргарликнинг бериш тўғрисида, сайлов кампаниясида кенг жамоатчиликнинг қандай иштирок қилаётганлиги тўғрисида сузлаб бердилар.

Республика сайлов комиссияси муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Мажлисда республика сайлов комиссиясининг секретари Г. М. Орловнинг Ўзбекистон ССРдан Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг состави ва уларнинг ишларини ташкил этиш тўғрисидаги ахбороти тинглан-ди.

Ўзбекистон ССРдан Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 32 сайлов округининг ҳаммасида сайлов комиссиялари белги-ланган муддатларда ва СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги низоом талабларига мувофиқ тузилган.

С. СЕГИЗБОВ НОМЛИ СОВХОЗ.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты С. Абдукаримов бошчи-лик қилган бўлим совхозда пеш-қоқам саналади. Бўлим пахтакорлари бу йил ҳосилдорлигини 27 центнерга кўтариш учун ҳаракат қилишпти. Ҳозирги кунда улар ғўзага ишлов беришни бошлаб юбордилар.

П. ЭРҒАШЕВ.

«МОСКВА» КОЛХОЗИ. 110 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган Зулфия Жўдубоев бошчи агро-чекка пахтакорлари ишчиларнинг яхши ривожланиши учун астойдил

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

* ЯГНА ВА ҒЎЗАГА ИККИ ТОМОНЛАМА ИШЛОВ БЕРИШНИ СИФАТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК.
* ЁВВОЙИ ЎТГА ҚАРШИ ҲОЗИРДАН КУРАШАЙЛИК.
* ҚАР БИР КЎЧАТ СОҒЛОМ ВА ДУРКИН ЎССИН.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 84 (4331).

29 апрель, ЧОРШАНБА — 1970 йил.

Баҳоси 2 тийин.

КОЛХОЗЧИЛАР, СОВХОЗЛАРНИНГ ХОДИМЛАРИ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МУТАХАССИСЛАРИ! ДЕҲҚОНЧИЛИК ВА ЧОРВАЧИЛИК МАДАНИЯТИНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН ОШИРИНГИЗ!
ДОН, ГЎШТ, СУТ, ПАХТА, КАРТОШКА, САБЗАВОТ ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириларида)

ИЛҒОР МЕХАНИЗАТОР

Юқори Чирчиқ районидagi «Ленинский путь» колхозининг даладарига ғўзани парварниш қилиш кучайиб кетди. Бу ерда меҳнаткорлар кундан-кунга самарали меҳнат қилиб 7—8 гектар ерга ишлов бераётдилар. Айниқса З. Бурхонов, Алексей Ким, Қурбон Ражабов каби меҳнаткорларнинг иши диққатга сазовордир. Улар тракторларнинг иш унумдорлигини ошириб ғўзани кўндалан-гига ва узунасига парварниш қилишда илгориликни кўндалан бой беришмаяпти. Колхозчилар қатор ораларига дастлабки ишлов беришни яқин кунлар ичидида таъминлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Пахтакорлар ҳар бир гектар ерда туғил қўчалар бўлиши учун нимани зарур бўлса, шуни амалга оширмоқдалар. Суръатга чиққан бригадани бошқариб Алексей Ли ва колхознинг бош агрономи Эм Гван Бон 9-бригада даласида.

К. Абдураҳмонов фотоси.

ЯШИЛ КВАДРАТЛАР

БЕКОБОД. (Телефон орқали олинди). Райондаги колхоз ва совхозлар даладарига яшил квадратлар лайдол бўла бошлади. Пахтакорларнинг бутун куч ва эътибори ерга ташланган уруғини хатосиз, тупроқнинг ўз намида ундириб олиш ва уни тезда парварнишни кучайтириб юборишга қаратилган.

ОИБЕК НОМЛИ СОВХОЗ деҳқонлари бу йил она-Ватанга 6400 тонна «оқ олтин» топиришга суз беришган. Бу ўринда уртоқ А. Абдумаллонов бошлиқ бўлган бўлим ишчиларининг хизматини алоҳида таъкидлаш керак. Ишчилар барча майдонларда кўчаларни текис ундириб олмақдалар. Бўлимдаги ўтга эвено бошлигининг ҳаммаси тракторлар рулига ўтириб, ғўзаларни узунасига ва кўндалангига парварниш қилишяпти.

Райондаги ЛЕНИН НОМЛИ, «ПОБЕДА» ва бошқа колхоз меҳнаткорлари ҳам қатор ораларига ишлов беришни жадал-лик билан олиб бормоқдалар. Қўпгина меҳнаткорлар яқин кунлар ичидида ўзлари раҳбарлик қилаётган эвеноларда дастлаб-ки парварнишни таъминлаш ниятидалар.

ОРДЕНЛИ БИНОКОР

Тажирибали бинокор Жалол Қаюмов 11-банд бинокор кў-риш трести 17-қурилиш бошқар-масига қарашли комплекс бри-гада бошлиғи. Унинг бригадаси Ленин бульварига турар-жой би-нокларини қуришда фаол ишти-рок этмоқда. У самарали ишла-ри учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган.

М. Нуриддинов фотоси.

лиқнинг кўпгина бригада ва эвеноларига яшил квадратлар кўзгичи қувонтиради.

А. НАЗАРҚУЛОВ.

КУНИШЕВ НОМЛИ КОЛ-ХОЗ. Юсуф марраи кўчалар иш юртайётган колхознинг Қурбон Ризақулов, Сотиболди Қўшматов, Саидаббар Париев бошчилиги қилаётган эвено деҳқонлари ғўза ишчиларига ишлов беришни бошлаб юбо-ришди. Улар бу йил ҳосилдор-лигини пландагига нисбатан 5—6 центнерга кўтариш учун курашмоқдалар.

П. ТОЖИЕВ.

ЎРТА ЧИРЧИК

ЭНГЕЛЬС НОМЛИ КОЛ-ХОЗ. Иш кундан-кун қилиб бо-раётган ҳозирги пайтда ҳамма далага чиққан. 1500 гектар пахта майдонидида чигит униб чиқяпти. Дастлабки парварниш бошлаб юборилди. Ҳозир хўжа-

ишмоқдалар. Уларнинг бу йилги мажбуриятлари ҳар гектар ердан 34,5 центнердан ҳосил кўтариш. Пахтакорлар дала ишларини ҳар тарафлама кучайтириб ўз суларининг устидан чикши учун курашмоқ-далар.

Г. ТОЖИБОВ.

ЎРТА ЧИРЧИК

ЭНГЕЛЬС НОМЛИ КОЛ-ХОЗ. Иш кундан-кун қилиб бо-раётган ҳозирги пайтда ҳамма далага чиққан. 1500 гектар пахта майдонидида чигит униб чиқяпти. Дастлабки парварниш бошлаб юборилди. Ҳозир хўжа-

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ОҚҚЎРҒОН

НАВОЙИ НОМЛИ КОЛХОЗ. Раим-беги Укубоев бошчилиги қилаётган 7-агроучастка деҳқонлари чигит экишни биринчи бўлиб тугалладилар. Учаскининг дастлабки экилган майдонларида ғўза ишчилари бир те-кис униб чиқди. Пахтакорлар даст-лабки ишлов бериш учун барча тадбирларни кўришяпти. Улар ўла-рига қарашли пахта майдонларининг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳо-сил кўтаришга аҳд қилишган. Шу мажбурият асосида самарали меҳ-нат қилмоқдалар.

Э. ЖАНҒАБОВ.

ЛЕНИН ВА МАТБҲУОТ

**ГАЗЕТА—ФАҚАТ
КОЛЛЕКТИВ ПРОПА-
ГАНДИСТ ВА КОЛЛЕК-
ТИВ АГИТАТОРГИНА
ЭМАС, БАЛКИ КОЛ-
ЛЕКТИВ ТАШКИЛОТ-
ЧИ ҲАМДИР.**

В. И. ЛЕНИН

Владимир Ильич Ленин ўзининг бутун ўлка ва ердан туриб, газеталарда ўз материалларини юбориб турди. 1912—1914 йилларда «Правда»да редакторлик ишини бажарар экан, шу йилларнинг ўзининг «кундалик газе-та» шия» деган деб атади.

Ленин «Правда»нинг бошқарувида жамго-варлиги учун тинмай курашди. Шу тўғрисида «Правда» газетаси революцион марксизм-ленинизмнинг байроғига айланди.

**РЕВОЛЮЦИОН
КУРАШ
ЙИЛЛАРИДА**

В. И. Ленин матбуотга янги типдаги партия тузилишини, миллионлаб меҳнаткашларни партия атрофида жипслаштиришни мўҳим оми-ли, деб қаради ҳамда Россияда марксизмнинг пролетар партиясини тузишнинг матбуотдан бошламоқ керак. Газета — фақат коллектив пропагандист ва коллектив агитаторгина эмас, балки коллектив ташкилотчи ҳамдир, деб таълим берди.

Владимир Ильич журналистик фаолияти-нинг бошланғич 1893 йилга туғри келади. У марксизм партия тузиш пиланини ишлаб чи-қар экан, ҳаммадан аввал бизга газета керак, деб ўқитди. Бундан қарийб 70 йил аввал, 1900 йил декабрида биринчи нумари чиққан ленинча «Искра» ана шундай газета эди.

«Искра» большевиклар партиясини тузишда ҳал қилувчи роль ўйнади.

Меншевиклар «Искра» ни эгаллаб олган-ларидан сўнг ленинчи большевиклар напш этган «Вперед», «Пролетарий», «Новая жизнь», «Воля», «Эхо», «Социал демократ», «Звезда», «Рабочая газета», «Просвещение», «Мысль» каби партиявий газета ва журнал-лар биринчи рус революциясининг бўронли кунлари ҳамда реакциянинг гойат оғир дамла-рида ҳам чиқиб турди.

Ленин ана шу матбуотнинг ташкилотчиси, асосий муаллифи ҳамда редактори эди. «Правда» газетасидан аввал чиқиб турган большевик газетаси ва журналлари Лениннинг юзлаб мақолалари, хабарла-ри, мақбуглари, тақрирлари чиқиб турди, улар марксизмнинг гойат ёнқамуладир.

1912 йил 5 май — «Правда» газетасининг туғилган кун. Владимир Ильич ўшанда «Правда» 1900 йилда «Искра» ўтаган хиз-мати бажаришни керак деб ҳисоблади. Пе-тербург ишчилари кулдилик ишчилар газе-тасини йўлга қўйиб, ҳеч муболағасиз айтиш мумкин, жуда катта тарихий ишга амалда ошдирилди. Дохий Россия пойтахтида чиққан бу ишчилар газетасини революцион баҳорнинг биринчи қадиргоҳи, деб атади.

Владимир Ильич эмиграция йилларида «Правда» газетасига бевосита раҳбарлик қи-либ турди. Шу мақсадда у Париждан Россия-га яқинроқ бўлган Краков шаҳрига кўчиб ўт-ти.

МАТБҲУОТИМИЗ АСОСЧИСИ

Замондошларининг хотирлашича, Ильич ҳар гал «Правда»нинг янги чиққан нумерини олар экан, уни дарҳол қўздан кечириб, газета редакциясига ўз мулоҳазалари билан хатла-рини юборар, редакцияни хатлари учун танқид қилар, маслаҳат берад, хуллас, газе-танинг меҳнаткашлар учун тушунарли ва жанговар бўлиши учун тинмай қайғурарди.

Доктор С. Ю. Багоцкийнинг хотирлашича, «У «Правда»ни бошидан охиригача ҳаммаши диққат билан ўқиб чиқарди. Унинг учун «Правда» фақат агитация ва ишчилар омма-сини жипслаштириш воситасигина эмасди. Шахсан унинг ўзи газетадан кўп нарсалар ол-ларди, Арзаманга, майда-чуйда хабарлар унинг учун гойат катта аҳамиятга эга эди. Қандайдир ишчи ёки кичик ташкилот ёзиб юборган бир неча сўз орқали у янги бир шабаданга ҳис қи-лар ва баъзида бундан жиддий хулосалар чиқарарди».

Владимир Ильич «Правда»нинг гойавий ма-жмудор бўлиши, ундаги мавзу ҳамда адабий жанрларнинг хилма-хил бўлиши учун тинмай қайғурди. Дохийимиз шунинг доимо ўқидир эдики, бу илди газета ўзининг пролетарча йўлидан бориш, ҳеч қачон буржуа ва оппор-тунистлар газеталарига ўхшамаслиги, майда гапларга, севасицага, куруқ савфатбозликка берилмаслиги зарур. Биз, деб айтган эди Ленин гойавий газета бўлишни хоҳлаймиз. Ишчилар газетаси меҳнаткашларни марксиз-

миз материал ёзишда ўқувчининг ўзи сатрлар орасидан мазмунни ўқиб олишига эришиш лозимлигини доимо ўқитди. Унинг ўзи тур-ли кино воситалари билан чоризмининг халқ-қа қарши қаратилган ички ва ташқи сиеса-тини тинмай таққид қилар, революцион маркс-изм ва пролетар интернационализмнинг бу-юк гояларини тарғиб ва ҳимоя этар, ишчи-лар синфининг кураш тақрибасини умум-лаштирар эди.

Ленин «Правда» газетасида публицистика-нинг большевик услубини яратди. У ўз ма-қолаларида улур рус тилининг бутун бойли-гини моҳирона фойдаланар, бунда мақола-ларнинг дабдабали, ўта «ширин тил» билан ёзилишига қарши чиқар ва ўзи ҳам сўздан тежаб-тергаб фойдаланар, мақолаларнинг ма-мунан чуқур ва шаклан содда бўлишига эри-шар эди. Унинг учун услуб сийсий йўналиш манфаатларига, ҳам умумий, ҳам муайян пайтдаги сийсий мақсадга бўйсунини лозим эди. У ўз мақолаларида ҳар бир масалани шундай тарзда қўйар эдики, бу масала ўқувчи-ларнинг жуда кенг оmmasига мўлжалланган бўлар эди.

В. И. Ленин 1912 — 1914 йилларда «Прав-да» учун 280 дан ортиқ мақола ва хабар ёзиб берди. Н. К. Крупская хотирлаганидек, унинг ҳар бир мақоласи революцион ҳаракат-га қилинган бевосита ёки бивосита жанговар таъқир эди.

Владимир Ильич «Правда» ишчилар томо-чидан кенг қўллаб-қувватланаётганлигидан гойат қувонар эди. У редакциядан «Правда»-га обунга бўлган ишчиларнинг рўйхатини та-лаб қилиб олиб, обуначилар қайси табардан эканликлари, қайси шаҳар, қайси корхонада ишлаётганликлари, қайси жойларда обуначи-лар кўп эканлиги билан ҳам қизиққан эди. У «Правда»нинг редактори ва нашрларига, партия ҳодимларига ёзган кўпгина хатларида ишчилар газетасини тарқатиш ишини кенг йўлга қўйиб, «Правда» учун кураш олиб бориш, уни гойавий мулохазалардан ҳимоя қи-лиш, унга тобора кўпроқ киши обунга бўлиш учун курашини лозимлигини ўқитди.

В. И. Ленин «Правда»да босилган ишчилар-нинг ҳар бир хат-хабарини мақоласини диқ-қат билан ўқиб чиқар, ўқибгина қолмай, улар-

роль ўйнади. Дохийимиз газета орқали дарҳол социалистик революцияга ўтишга даъват қи-лди.

БҲҮК ИНҚИЛОБ ЖАРЧИСИ

Шу йилнинг 16 апрелида Владимир Ильич узок давом этган мухожирликдан сўнг Рос-сияга қайтиб келди. Ордан уч кун ўтгач, у «Правда» газетасига бевосита раҳбарлик қи-ла бошлади. Шу куннинг эртасига эса Лениннинг машҳур «Апрель тезислари» газе-тада босилиб чиқди.

Ана шу вақтдан бошлаб партиянинг марказий органи саҳифаларда дохийнинг генал асарлари мунтазам равишда босилиб чиқа бошлади. Газетанинг баъзи нумерларида Ильичнинг икки уч ёки тўрт мақоласи боси-либ турарди. Апрель, июль ойлари мобайн-даги унинг 160 мақола ва бошқа хил ма-териал «Правда»да босилиб чиқди.

Газетанинг доимий масъул секретари М. Ульянова хотирлаганидек, 1917 йил апрелдан бошлаб Владимир Ильичнинг тақририда чиқ-қан «Правда»нинг ҳар бир нумерини иш-чилар эъ қизиқиб билан ўқиб борарди-лар. Бу давр «Правда»нинг эъ қизиқ даярла-ридан бири эди, деб хотирлайди Мария Ильи-нична, редакция ўша вақтда икки хонада жой-лашган эди. Улардан бири, кичкинаси, редак-тор хонаси бўлиб, бу ерда Ильич ва унинг эъ қизиқ сарфдошлари ҳар кун би неча соат-лар бўлишар ва газетига раҳбарлик қилишар эди.

Маълумки, 1917 йил июлидан бошлаб қарши революциячи большевиклар партиясига қарши очилган оғиқ ҳукумга ўтди, аввало у ишчиларнинг жанговар партиясини йўқ қи-лиш ҳаракатига тушди. Унинг биринчи зарба-си «Правда» га қарши қаратилган эди. Рево-люция душманлари дарҳол Ленин ва унинг эъ қизиқ сарфдошларини йўқ қилиб юборишга, «Правда» босмахонасини портлатишга қарор қилдилар. Владимир Ильич босмахонага қи-линган ҳужумдан ярим соат аввал бу ердан қўлга кетишга улгурган эди.

Яна подполье даври бошланади. Ленин «Листок правды», «Пролетарий», «Рабочий», «Рабочий путь» номлари билан чиқиб турган «Правда» газетасида ҳамкорлигини давом эт-тирди. Бу сўнгги подпольенинг уч ярим ойи мобайнида у 60 дан ортиқ мақола ва хат ёзиб, уларда революциянинг эъ ўткир маса-лаларига аниқ жавоблар берди, партия ва ишчилар синфини социалистик революция галабасига етказди.

1917 йил 25 октябрь, Инсоният тарихида коммунизм асрини бошлаб берган ана шу куннинг эртасигаёқ «Правда» газе-та-сида Улур Октябрь революциясининг галаба қозоналигини ҳақиқати ҳабаб босилиб чиқди. Бутун жаҳон тарихида эъ буюк социал рево-люция дохийсининг оташин сўзларини жон қу-лог билан эшитди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида «Правда» ва бошқа газеталарда Ильичнинг турли хил мақола ва материаллари мунтазам равишда эълон қилина бори. Бу мақолаларда у революция ва большевиклар партиясига қар-ши қора бўҳтонни ишга солган буржуа ва эсер меншевик матбуотнинг чиқришлари-ни аёвсиз фох қилди. Октябрнинг оламшү-мул буюк ролини большевикнинг жанговарлик билан эъқир қўрсапти берди. Ильичнинг док-лад ва нутқлари ҳам большевик газеталар-да чиқиб турди.

Гражданлар уруши, очарчилик ва вайро-ғарчиликнинг ана шу эъ қизиқ дамида ҳам Ленин матбуотга гойат катта аҳамият берди. Жумладан, «Правда» газетасининг айрим материаллари бўйича ўз мулоҳазаларини юб-риб турди. У мақолаларида социалистик Ва-танин интерентлар ва оқ гвардиячилардан ҳимоя қилиш, Совет ҳокимиятининг навбатда-ги вазифалари, янги иқтисодий сиебат, партия бирлигини мустаҳкамлаш, ишчилар синфи бил-дан деҳқонлар иттифонини қучайтиришга оид хилма-хил ва гойат мўҳим масалаларни ҳам қи-либ берди. Жумладан, дастлабки коммуни-стик шабаликлар ҳақида «Правда»да эълон қилинган кичик бир хабар Ильичга «Буюк почин» асарини ёзиш учун замин бўлди.

ДОХИЙ ВАСИЯТИ

Ўша вақтда Меҳнат ва Мудоаа Совети иш бошқарувчисининг ўринбосари бўлиб иш-лаган В. А. Смоллянов хотирлашича, Влади-мир Ильичнинг иш кўни оғдада марказий ва маҳаллий газета ҳамда журналларини кўздан кечириб билан бошлаган. Қўпгина у ўз қўр-сагига ва маслаҳатларини газеталарда эълон қилинган материаллар билан батафсил тави-либ чиққандан кейин берад эди. Шунингдек, унинг матбуот саҳифаларида эълон қилинган ва уни қизиқтирган материаллар юзасидан берган қўрсатмалари, ёзган хатлари, теле-фонграммалари дохий янги жамият қуриш-гада матбуот ролига қандай юқори баҳо бера-галигидан далолат беради. У партия ва совет ҳодимларини, мутахассисларни матбуотда у ёни бу масалалар билан қизиқша ундар, бу мақолаларнинг мазмунини ва йўналишини қандай бўлиши лозимлигини ўзи айтди, матбуотга қўйрилган турли масалаларга ўз вақтида эътибор бериш зарурлигини ўқидир эди.

Масалан, 1922 йил 12 апрелида «Правда»

газетасида Н. Осипкийнинг «Маҳаллий таж-рибадан янги «маълумотлар» номли мақоласи босилиб чиқди. Владимир Ильич шу мақола муаллифига шунингдек «Правда» ва «Извес-тия» ҳамда ўз ўринбосарларига хат ёзиб, худди ана шу тарзда ёзилган мақолалар биз-ла камчилик эканлигини таъкидлаб, матбу-отда умумий гаплар ва сийсий сафатбозлик-га кўп ўрин берилаётганлиги, маҳаллий жой-лардан хат-хабарлар кам босилаётганлигини таъкид қилди.

1918 йил 20 сентябрида «Правда»да эълон қилинган «Газеталарининг характери тўғ-рисида» номли мақолада эса В. И. Ленин бизда оммани ҳаётнинг ҳамма соҳаларидан олиган жонли, аниқ нисол ва намуналар ор-қали тарбиялаш ҳам олиб борилаётганини ўқитиб, бунинг капитализмдан коммунизмга ўтиш даврида матбуотнинг беш вазифаси эканлигини айтди. Шунингдек, у сийсий сафатбозлик камроқ бўлин, интеллигент-ларга хос гаплар кам бўлин, ҳаётга яқинроқ турайдик, ишчилар ва деҳқонлар оmmasи амалда, ўзининг кундалик ишида бунедга келтирилган янгиликларга кўпроқ эътибор берилайик, бу янгиликлар қай даражада ком-мунистчасига эканлигини кўпроқ текшириб қўрайлик, деб даъват қилди.

1922 йил окхирида Ильич саломатлиги ҳавф остида қолди. Ленин бироз соғайини биланок, партия марказий органи бўлган «Правда» ва бошқа газеталарда совет мамлакатининг бу-дан бугунг таравқинига социализм куриш йў-лари, партия ишчиларини туз ваифалари ҳақида ўз бир мулоҳазаларини билдиришга қарор қилди. Ёзишга имкон бўлмаган оғир касал-лик даврида дохийимиз айтиб ёздириш йўли билан қарор асарлар эди. 1923 йил 2 я-нвардан то 9 февралгача унинг сўнгги мақо-лалари — «Қундаликдан саҳифалар», «Коопе-рация ҳақида», «Революциянинг тўғрисида», «Рабрикин қандай қилиб қайта ташкил қи-лиш керак», «Оз бўлсин, оз бўлсин» шу тарзда ёзилган ва матбуотда эълон қилинади. Дохий ўзининг бу васият мақолаларида мам-лакатимизда социализм куришининг турли хил масалаларини ҳал қилиб берди.

Лениннинг публицистик мероси шунчалик улканки, унинг ўзи ҳаётлигида эълон қилин-маган мақолалари вафотидан кейинги йиллар-да ҳам матбуотда босилиб турди.

КАСБИНГИЗ? ЖУРНАЛИСТ!

Владимир Ильич журналистинини ўз ҳаё-тининг эъ биринчи даражаси иши деб ҳисоб-лар эди. У ёзилгандаёқ ишчилар учун ёзиш имконияти ҳақида таъбир, бунини жуда-жуда истаганили ва бу ҳақда оруз қилганлигини айтган эди. У ўз касби ҳақидаги анкета са-волига қўпгина «журналист» деб ёзиб қўярди. 1918 йилда Совет Журналистлари союзи таш-кил қилинган, у биринчилар қаторида шу со-юзга аъзо бўлиш тўғрисида истагини билди-риб ариза йўллаган эди. 1921 йилда эса жа-ҳонда биринчи социалистик давлат ва пар-тияимиз асосчиси дохийимиз Владимир Ильич Ленин Массовет депутатининг шахсий кар-точкасига ўз касби ҳақидаги саволга «жур-налист» деб ёзганди.

Ҳа, Ильич то маънос билан чинакам буюк журналист ҳам эди.

Эъ кекса большевик ва журналистлардан бири В. А. Карпинский бундай деб хотирлай-ди.

«Владимир Ильич газета ишчилиги ҳамма майда-чуйдаларга жуда катта эътибор бе-рар эди. Мақола баънининг равшанлиги, дун-даллиги, аниқлиги, сарлавҳаларининг мазмун-дорлиги ва аниқлиги, шрифт танлаш, корек-тура тузиш, газетанинг ўз мўдидан чиқиб-чи — буларнинг ҳаммаси у эъ аҳамият бе-рар ва шахсан ўзи кузатиб борарди. Ҳеч бир «арамас» нарсаси унинг ўткир назаридан че-да қолмасди. Владимир Ильичнинг ўзи қўл-га қалам олиб, бир нумерга у ёни бу шрифт билан терилса, қанча сатр сийгини ҳисоб-лар, петит харф камлигидан хафа бўлар, сар-лавҳа мумкин қадар камроқ жой олишини талаб қилар, мақолаларини то «куригунча» «сувини сириб» олар эди».

Дохийимиз матбуот ҳодимлари, журналист-ларнинг кундалик ишга сезирлиги билан эътибор берад, уларнинг иш шариоти, ку-ндалик турмушлари билан ҳам қизиқарди.

1914 йил 5 майда, «Правда» газетасининг икки йиллик юбилей кунда, партияимиз би-ринчи бор «Матбуот кунини» нишонлади. 1922 йилдан бошлаб эса Владимир Ильич тақдири билан «Правда» газетасининг 10 йилдиги шарафига бу кун мамлакатимизда коммунист матбуот байрами, умумхалқ байрами сифатида нишонлана бошлади.

В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти, Ком-мунист партияимиз тарихи матбуот билан чамбарчас боғлиқдир. Дохий тамомла янги, коммунист матбуотимизнинг асосчиси ва ташкилотчиси бўлди. Эндиликда совет журна-листлари, партиянинг содиқ ёрдамчилари, матбуотнинг ленинча аъёнчаларини авайлаб сарлаб ва ривожлантириб, газета ва журнал-ларимизнинг партиявийлиги ва оммавийлиги учун тинмай курашмоқдалар В. И. Ленин та-валлудининг қоз йиллиги кўнлариди шунинг фахр билан айтганимиз, буюк устозимиз-нинг ҳаёти ва фаолияти, биз учун абадий ре-волюцион курашчи намунаси бўлиб қолаве-ради.

А. ИВАХНЕНКО.

тик тарбиялаш мақсадларида чиқарилади. Бундай газета олдидан пролетариат оғнини буржуа идеалистик қоринжалардан тозалаш вазифаси туради.

Владимир Ильич Лениннинг «Правда» газе-таси ҳодимлари билан ёзишмаларини ўқир экансиз, дохийимиз газетанинг нақадар жонқуяр раҳбари бўлганиниг аниқ бир қарра гувоҳи бўласиз.

У ишчилар газетаси учун янги муаллиф-лар излаб топар, революцион кураш олиб борилаётган жойлардан хат ва хабарлар тўп-лар эди.

Лениннинг 1912 йил 24 ноябрда «Правда» га ёзган хатларидан бирида, газета ўқувчи-ўқийверди, ёзувин ёзаверида деган нарсаси эмас, деб ёзган эди. Газета маълум материал-ни ўзи излаши, уни ўз вақтида топиши ва ўз вақтида босиб чиқариши зарур. Газета ўзи учун зарур бўлган алоқаларини излаши ва то-пиши керак.

«Правда»нинг эъ кекса ҳодимларидан бири В. С. Попов — Дубовский ўз хотирла-рида Владимир Ильич «Правда» ни кўз қора-нигидек асраш лозимлигини ҳаммаи катъий талаб қилганини айтди. Реакция йилларида ишчилар газетаси жуда кўп марта лаб полиция таъқибига учрар эди. Шунинг учун ҳам дохий-

ни ўрғатар, тегишли хулосалар чиқарар эди. Кейинчалик булар ўзи ёзган мақола-ларда, партия Марказий Комитети қарорла-рида ўз ақсини топар эди.

Шундан қилиб, дохий урушдан аввал чиқиб турган «Правда» газетаси партия душманла-рига қарши курашда, пролетариатни тўғри йўлдан адаштиришга уришган мухолифларга қарши курашда асосий қурол бўлишига эри-шини учун катта назарий ва амалий ишларни олиб борди.

1917 йил февраль революциясидан сўнг дарҳол «Правда» газетаси ана Ленин раҳбар-лиги остида чиқа бошлади. Ўша вақтда ҳа-ада яшаб турган дохийимиз газетасига бевосита раҳбарлик қилиб, газета редакцияси орқали партия Марказий Комитетига ўз қўрсатмала-рини юбориб турди.

«Правда» Лениннинг бу қўрсатмаларига асосан меҳнаткашлар орасида Муваққат ҳуку-матга нисбатан катъий ишончсизлик ўйотини учун энди пропаганда олиб борди. Буржуа, эсер меншевикчи маъналарнинг мулофачи-лик позицияларини катти фох қилди.

Газетанинг учинчи ва тўртинчи апрель соғлариди Лениннинг «Ўзқонда хатлар»нинг босилиб чиқа бошлаганини мамлакатда син-дий курашини янада кенгайтиришда мўҳим

билан безатилган. Айниқса, Ульяновск шаҳридан келтирил-ган расмлар асосида ишланган — «Ульяновск — Ленин шаҳ-ри» номли стед музейга ўзга-ча жило бериб турибди.

— Дохий музейининг ташкил этилишида, — дейди музей-нинг штатсиз директори Мух-тор Рустамов, — ишнов ва комсомол ўқувчиларининг ҳисса-си катта бўлди. Улар бўш вақтларидан умумий фойдала-

ниб, дохий музейининг чиройли ва файзли бўлиши учун қўлла-ридан келган барча ёрдамлари-ни аямаллар.

Музейда ташкилий-оммавий ва сийсий ишлар яхши йўлга қўйилган. Мақтабнинг юқори синф ўқувчиларидан Шохиста Турсунова, Шохиди Пирматова, Қўчқор Рустамалиевлар му-зейини яхши сақлаш, уни янада қизиқарди қилиб бойитиш юза-

сидан амалий ишлар қилмоқ-далар. Бу ерга бошқа мақтаб-ларнинг бошланғич синф ўқу-чилари, тез-тез келиб туриша-ди. Уларда дохий музей катта таассурот қолдирипти.

Ўтган йили асос солинган дохий музейи — В. И. Ленин иш ҳаёти, революцион фаоли-ятини ўрганишда пионер-ўқу-чиларга дастуриямал бўлмоқ-да. Музей коллектив томони-дан яқинда уюштирилган «Ле-нин гоилари амалда» деган та-мадаги назарий конференция мароқли ва мазмунли ўтиб, тингловчиларда яхши таассу-рот қолдириди.

Ҳозирги кунда мақтаб ҳов-

Еш авлодин коммунизм ку-рилишида оғини ва актив иш-тирок этишга таъйири, халқ, ават ишга содиқ кишилар қи-либ тарбиялаш, бунинг учун эса ўқувчиларини яхшлаб пионер-ўқувчиларининг ўшанда-ги қўрсаткичларини ошариш — ҳар бир мақтаб педагогик кол-лективнинг асосий мақсадиға айланган.

Оржоникдзе райондаги 30-ўрта мақтаб коллективини ҳам бу соҳада муваффақиятларга эришмоқда. Мамлакатимиздаги бутун совет кишилари қатори мақтаб коллективининг дохий юбилейи тўғига тайёрлаган совғалари мақтабга сазовордир.

...Мақтабга қирамиз. Қўркам павбахор кенг, файзли мақтаб ҳовдасига ўзгача чирой бахш этган.

Дохий музейига қирамиз. Кенг, ён-эргүз ишкан хона. Хо-на тўғрисида В. И. Ленин порт-рети кўйилган соҳиб томони-дай эър иштиёқ билан ишлан-ган. Бу улкан портретни мак-табнинг адабиёт ўқитувчиси Тўлқин Насимов меҳр билан ишлаган. Портретнинг пастия қисмидан В. И. Ленин асар-лари ва дохий ҳақида бошқа авторларнинг асарлари ўрни олган. Булардан ташқари му-зей кутубхонасини мақтаб пи-онер отрядлари номин билан

БУ ЮК РАЛАБАНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МОВИЙ ДНЕПР БҲЙИДА

Суратда: Г. Фахрутдинов.

Киев шаҳрида ҳарбий журналистлар билан бўлган учрашувда, Қизил Байроқли Киев ҳарбий округи музейида бўлган суҳбатларимиз вақтида ўзбек ва украин халқларининг биродарлиги, қардош ва ҳамюрдлиги ҳусусида самимий гаплар айтилди. Дарҳақиқат, Украина пойтахти билан Ўзбекистон пойтахти ўртасида, қадимий Киев билан ҳаминча навиризон Тошкент ўртасидagi ақиллик. Улар тақдиридagi монандлиқдан кўп мисоллар келтириш мумкин.

Украина пойтахти Улуғ Ватан уруши даврида байрон бўлган Тошкент эса 1966 йил табиий офатдан зарар кўрди. Уруш йиллари минглаб украинлар, уларнинг фарзандлари Тошкентда бошпана топдилар, ўзбек элди етим боши сиканган, Тошкентнинг иссиқ бағрида эрикланган украин ўғил-қизлари ҳанузгача халқимиз кўрсатган самимий меҳрибончилигини чуқур миннатдорчилик билан эслаб юради. Тошкентликлар бошига оғир кунлар тушганда қаҳрамон Киев ҳам ёрдам қўлини чўзди. «Киев — Тошкент», «Ленин, орденли Главкострой» — қардош Ўзбекистон пойтахтига» деган сўзлар. Ёзилган эпелонлар бизга келаётилади.

Вайрон бўлган, лекин рағбат дўшман дағдағаси олдида қаддини бекмаган Киев қайтадан бунёд бўлди. Ер ости офатида яраланган Тошкент ҳам янада ўзгал бўлиб қолди. Киевда бўлганидек Тошкентда ҳам кўркам Крепостик украин биродарларимиз бунёд этган кварталлар пайдо бўлди.

Зилилалар сўнг киевликлар онг яхши лионер лагерларини тошкентлик ўғил-қизларга берди. Киевдаги экспериментал дойхалаш зонал илмий-техник рииш институти 2600 ўғилли янги мактаб дойхасини Киевда қуришни мўлжаллаб қўйган эди. Дойхачилар ўз қарорларини ўзгартириб, уни Тошкентда бунёд этишди. Шевченко кўчасидаги мактаб ўтган йили тошкентлик болаларни ўз кўчогига олди.

Шевченко таърифлаган машхур Днепрни кечиб ўтиш ва Киевни озод қилиш — чинакам афсонавий операция эди. Днепр учун бўлган жангда, Киевни озод этишда совет жангчилари оммавий қаҳрамонлик кўрсатдилар. Улардан 2,5 мингта яқини Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлишди. Қаҳрамонлар орасида рус, украин, қозоқ, ўзбек, грузин, татар ва бошқа миллат фарзандларини кўраимиз.

Тўхтасин Бобоев ана шундай баҳодирлардан бири.

Тўхтасин ана асли фарғоналик. Уруш вақтида иккинчи Беларусия фронтинда разведка ротасида хизмат қилган. Айниқса, Курск остоналарида, Сумсий областда бўлган оли шуларини сира учутмайдиган. Иккинчи даражали Ватан уруши орденли, ўзининг даражаси Шухрат ордени билан тақдирланган.

1943 йил 1 октябрда рота командирини Ежақ унинг бўлимига ба биринчи бўлиб Днепрдан кечиб ўтиш вазифасини тошириди. Жангчилар дарёдан бир амаллаб ўтиб олишди ва немислардан 60 метрча масофада оқон қазиб бекнишладилар. Бу вақтда рота ҳам ўта бошлайди. Фашистлар кўриб қолди ҳужум қилишди. Тўхтасин ала бўлини турган жойга ет етти марта атакла қилди. Ленин бу ҳужумларнинг ҳам-

маси қайтарилди. Рота дарёдан ўтиб олиб плацдармини мустаҳкам эталлади.

Эртаси кун «етил» тутиб келиш вазифаси тоширилади. Тўхтасин ака иккинчи шерити билан немис траншеясига қараб йўл олади. Фашист пулемети тўхтовсиз ўқ узарди. Траншеяга беш метрча қолганда ўзбек жангчиси грамата иргитади. Портлаш овозидан сўнг ўзини траншеяга ташлайди. У ерда яқсон бўлган пулемёт ва иккинчи фашист ўлими етарди. Бир ёғидан ақраган фашистни эса тириклай қўлга олади. Бу асир кейин жангчиларимизга қимматли маълумотлар берди.

Мана шу хизматлари учун армия генерали ўртоқ Барингов, Бобоев ва унинг разведкачи дўстларига ташаккур эълон қилди.

Рота плацдармининг жангчиларимиз немисларни қарбоқ қувиб юборишда, бир ҳафта кўнла ушлаб турди. Шу вақт ичида кўп фашистларнинг ёстиги қуришди. Тўхтасин ака иккинчи гитлерини тириклайин тутиб келтирди.

Днепрни кечиб ўтгани ва душман жойлашган қирғоқдаги плацдармда кўрсатган жасорати учун Тўхтасин Бобоевга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Ўртоқ Бобоев урушдан сўнг қолхоз ва совхозларда раҳбар лавозимларда ишлади. Хозир Ангрэн шаҳрида яшайди. Қариб 70 йилдан бунён област савдо системасида ишлаб келмоқда.

Киевда қаҳрамонлик кўрсатган кўпгина ҳамшаҳарларимиз ҳақида Киевни мустаҳкамлаш ҳарбининг собиқ ҳарбий комиссари Илларион Федорович Евдокимов қизиқарли фактларни айтиб берди. Полк комиссари Евдокимов Совет Армияси ташкил этилган вақтдан бунён хиз-

мат қилади. 1919 йилдан КПСС аъзоси. Ўан ҳарбий комиссар бўлган районларда душман ҳужумларини қайтарш учун самарали иш қилган. Умуман, Киев мудофеасининг актив ташкилотчиларидан бири Киев учун бўлган жангларда катта мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатган.

Ана шундай одамдан юртдошларимиз жасорати ҳақида ошитиш биз учун мароқли эди.

«Красний трактир» поселикасида 1941 йил 8 август кунини бўлган қақпачи жангларда ўзбек халқининг содиқ фар-

лейтенант Гафар Фахрутдинов ҳақида қизиқ далилларни айтиб берди у.

Ўртоқ Фахрутдинов урушнинг дастлабки кунларини фронтга йўл олади. Киев мудофеасида қатнашди. Оғир ярадор бўлиб ҳушидан кетган вақтда фашистлар уни асир оладилар. Қочиб учун кўп уринади, лекин бунинг иложини қилолмайди. Сўнг жангчининг лагер-ма-лагер саргардон этиб азоб-лашади. Фашистларнинг қийноқлари унинг руҳини сўдиради. Гафар Фахрутдинов қисмати ўзига ўхшаб бўлган дўстларига қўмақлашар, уларни руҳан кўтариниға ҳаракат қиларди. Ҳатто бир лагерда халқимизнинг ўлмас фарзанди Муса Ядлия билан учрашиб қолади. Сўнг хасос шоирнинг ёрдамчиси, дўстига айланади.

Фахрутдинов 18 кишилик группига бош бўлиб, лагердан қочиб муваффақ бўлади. Француз партизанлари томон ўтиб кетади. Машаққатли жан-

Суратда: Абдий шон-шухрат ёдгорлиги олдида.

зандлари ҳам бор эди, — дейди ветеран.

Тегинос курашда тошкентлик 4-батальон сапери Воҳид Абдурахмоновчи Иброҳимов, 3-батальон мергани бухоролик Раҳмат Иброҳимов, тошкентлик мерган Леонид Данилевскийлар қаҳрамонона ҳалок бўлишди.

Ана бир қаҳрамон — старший

говар йўлини босиб ўтган Фахрутдинов ҳозир обласимизнинг Илчинин районидagi «Эгарини» қишлоқ Советида яшар экан. Ўртоқ Евдокимов жангчиларнинг 1945 йил ноябрда тушган суратини бизга кўрсатди. Собиқ комиссар ҳамшаҳримиз «Киев мудофеаси учун» медалини олганми, йўми эналгини билан қизикди. Қизилининг боси — «Киев қалаларининг қаҳрамонлари» деган китобга материаллар тўплаган эди. Мана шу китобда ҳамшаҳарларимиз ҳақида ҳам хило қилмоқчимиз.

Киевнинг қаҳрамонона мудофеаси 1941 йил 11 июлдан 21 сентябргача давом этган. Бу шаҳар душман армиясининг сайланган қисмлари қалаларига мардона бардош берди. Гитлер дивизияларининг шиддатли ҳужумлари шаҳар мудофеачиларининг кучли қаршиликига дуч келиб бирин-кетин барбод бўлаверди. Душман бу ерда юз мингдан ортқ солдат ва офицерини йўқотди.

Оккупация вақтида Киев шаҳрининг 800 та саноат корхонаси, 140 та мактаб, уй-жой фон-

дининг 40 процентни яқсон қилди. Украина пойтахти уруш вақтида қўрган зарар яами 12 миллилар сўми ташкил этади.

Киев 1943 йил 6 ноябрда 1-Украина фронтини қўшнларини томонидан озод қилинди. Киев учун бўлган жанглар вақтида қўшнларимиз душманнинг 12 пиведа, 2 таик ва бир моторлашган дивизиясини тор-мор келтирдилар. Гитлерчиларнинг 600 таик, 90 та самолёт, мингта ортқ тўп ва минометлари ҳамда бошқа жанговар техникаси яқсон қилинди ва қўлга туширилди.

Киевликлар Улуғ Ватан уруши жангчиларининг абадий шон-шухрат паринга чуқур ҳаяжон билан қирадилар. Бу ерда баландлиги 26 метр келадиган салобатли ёдгорлик бунёд этилган. Монумент тағдида номалўм солдат қабири бор. Унинг устида сўнмас машаъла ёниб турибди. Биз бу ерда абдий ёстиқа бош қўйган юртдошларимизни хотирлаб сукут қилдик.

С. МУСАЕВ.
Киев шаҳри.

Темир қалогини қўлга олиб, Келтирган «ўлжасин» олдида солиб, Шаҳдан борар эди иштаба томон. Сўрадим исмини, деди у: — Омон! Сўнг ёни туртиди, тез юриб кетди. Қўганимдан «тил» тутган дамлари ўтди. Ушоқ йинит эди, қўрилар нимжон. Жанг кўрса нимжон ҳам бўларкан полков. — Сўлахмонни қандай судраб келдинг? — Кўролин кўрсатди — йўлга солди бу!

1942 йил, декабрь.
Ҳаракатдаги Армия.

С. МУСАЕВ.
Киев шаҳри.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ШЕЪРЛАРИДАН

ҚИЗДАН ЭТИНДИМ

Рўмолча силжитиб қолди нигорим,
Тез қайитиб деган сўз бўлди ҳамдаим.
Меҳри дилин ўртаб, олди қарорим.
Мехри тулоди юрак малҳамим.
Висоли тулоди юрак малҳамим.
Она эл давлати баяд этди дилин,
Мен замон таъинини улуғ тушундим.
Олиб қўрол, бошлар жанговар йўли.
Ишқ жангдан ўтар деб қиздан этиндим.
1941 йил, июль,
Самарқанд.

ЭР ЙИГИТ

Чана учар қор иргитиб тош йўзда,
От юганин маҳкам тутган мард кўзда,
Кўш синам олиб борар жанг сари,
Қапалакдек йўнар қор учқувлари.
Дегиз бўйи, Тилимининг йўлида,
Қалин ўрмон, адирларнинг қўлида,
Жангга қирар хоразмлик қаҳрамон,
От бошини бузар ўқ чиққан томон.
Евни қирар, тушмас «максим» қўлида,
Зафар яшнар унинг шонли йўлидан.
1945 йил, январь,
Ҳаракатдаги Армия.

ҲАМШАҲАРНИ КЎРДИМ

Миндеск йўлида, Зушча ёнида,
Ўйдим-чуқур бўлган жанг майдонида,
Ҳамшаҳарини кўрдим қайтганда «ов»дан,
Ўтиб келган эди сиз тўсиқ, говдан.

ЭСИМДАН ЧИҚМАЙДИ

Урушнинг кўп узок йўларини ўтиб,
Келдим мен душманнинг ерига етиб,
Бой немис уйда бир ҳоли кўрдим,
Ўн қизин, унта ёш нихоли кўрдим.
Украин, белорус ҳамда словак,
Бельгия, черногор, сербон келинча,
Рус, поляк, француз ва грек қиз,
Ўрадан чинишди, зафaron юзи.
Тутган юртидан ажралиб қизлар
Қўл бўлиб ишлаган кеча-кундузлар.
Қўлимдан ушлаб таъриблар мени,
Эсимдан қўлардан қангег намини.
Анжидан чинмайди қўл бўлган қизлар,
Қўлидан қўлиб очилган юзлар.

1945 йил, январь,
Германия,
НАЗАРМАТ.

СУРЪАТ ҚАНОТИДА

Қўратли КРАЗ машинаси завод дарвозасидан қириб бироз юрча, чапта бўриқлида, кран қаршисида тўхтади. Юкори қаватларда пайвандчилар камар заъирларини оситтириб ўш ишлари билан машгул. Ишкорлар цехи билан кадри пехи оралиғига трубаар қўйилмоқда. Нарҳорда бўлаёздор чуқурини тўлдирмоқда.

Қўйдириш цехи корпуси ўртасидан кўнча буй чўзган завод трубаи буткул қўлдан чиқди. Баландлиги 120 метр бўлган бу трубадан тўтун чиқиниша тобора оз вақт қолмоқда. Қўйдириш цехи қаршисидagi темир сингилардан қад кўтарган бўлажик ишкорлар пехи зинаполларидан юкориға кўтарилиш.

Ҳамма ўз иши билан банд. Владимир Королени бошчилиги қилиётган монтажчилар бригадаси туртинчи қаватда ишлашгаётган экан.

Оламалик рух заводи — умумхалқ қурилиши

да уч азаматнинг ўнгидасини оли билан чақирди. Шапқасини бостириб олган, ўрта бўйли, қарра бурун йигит чапдастлик билан уч хатлаб пастга тушди. Уни дарров танидим. Химия заводи қурилишида бўлганимиз бу йигит ҳақида илч сўзлар айтиган, унинг расмини Хўрмат тахтасида қўрган, мароқли суҳбатини ашитган эдим.

Рифат Алвез Оламалик химия заводи қурилишида қўлбал хаммасларни қатори фидокорона меҳнат қилди. Вазифасини сидқилдан бажариб оёр-хўрмат топди бир неча бор маъмурият томонидан пул ва совғалар билан тақдирланди. За-волни муддатда фойдаланишга топширишгандан кейин рух заводи қурилиши деган хабарини ашитган биринчилар қаторида ишга умумхалқ қурилишига ўтиб ишлаб бошладилар.

Моҳир ва тақрибати монтажчи янги объектда ҳам донг таратмоқда. Мис заводи, маший химия заводи ва гигант химия корхоналарини бунёд этишда тўплаган бой тақриблари бу ерда жуда кўл келмоқда, уларни ишларга ўргатмоқда. Рифат Хайбуллаев қурилишда ишлаб бошлаганига ҳали кўп вақт бўлган йў. Лекин умуман, камтар бу йигит қисқа вақтда ишга тушган қасбни эгаллаб олди. Эндиликда унинг ҳам номин илгор монтажчилар қаторида тистга олиномоқда. Бунинг учун Рифат Хайбуллаев устози Рифат Алвездан беҳад миннатдор.

Қурилишнинг бош пудратчи

ен бўлган «Алмадинвинестрой» ва 20 га яқин ёрдамчи пудратчи коллективлар ўз им-маларига юклатилган ишларини графикада белгиланган муддатда бажаришмоқда. Агар бирор сабаб билан қўзланган иш ўз вақтида бажарилмай қолгудек бўлса қилишда дарҳол мухокама қилинади, конкрет тадбирлар белгиланади.

Ҳафтаининг душанба, чоршанба ва жума кунлари қисқа муддатли йиллиш ўтказиб турилади. Бунда, бош пудратчи ва барча ёрдамчи пудратчи ташкилотлар раҳбарлари иштирок этишади, қилган ишлари юзасидан ҳисобот бериб туришади, айрим масалаларни биргалашиб ҳал этишади. Навбатдаги қилинадиган ишлар муддати белги-ланади.

Қадми цехи ва катод эритиш ҳамда филтрлар-куртириш бўлимининг бир қисминин бунёд этаётган 3-курлиш бошқармаси бинокорлар, ишкорлар ва электротехникларнинг кураб-ган 4-курлиш бошқармаси азаматлари ва 5-курлиш бошқармаси коллективни графикадан ўзган ҳолда ишлашмоқда. Бош-қармалар, устасилар, бригада-

пар ўртасида йўлга қўйилган ўзаро мусобада яхши натижалар бермоқда. Заводни бунёд этишда фаол қатнашаётган ҳар бир монтажчи, пайвандчи, қурувчи, шофер, монтер, қўйишчи ҳаммамий фикри-зикири объект ҳақида илч сўзлар айтиган, унинг расмини Хўрмат тахтасида қўрган, мароқли суҳбатини ашитган эдим.

Рифат Алвез Оламалик химия заводи қурилишида қўлбал хаммасларни қатори фидокорона меҳнат қилди. Вазифасини сидқилдан бажариб оёр-хўрмат топди бир неча бор маъмурият томонидан пул ва совғалар билан тақдирланди. За-волни муддатда фойдаланишга топширишгандан кейин рух заводи қурилиши деган хабарини ашитган биринчилар қаторида ишга умумхалқ қурилишига ўтиб ишлаб бошладилар.

Моҳир ва тақрибати монтажчи янги объектда ҳам донг таратмоқда. Мис заводи, маший химия заводи ва гигант химия корхоналарини бунёд этишда тўплаган бой тақриблари бу ерда жуда кўл келмоқда, уларни ишларга ўргатмоқда. Рифат Хайбуллаев қурилишда ишлаб бошлаганига ҳали кўп вақт бўлган йў. Лекин умуман, камтар бу йигит қисқа вақтда ишга тушган қасбни эгаллаб олди. Эндиликда унинг ҳам номин илгор монтажчилар қаторида тистга олиномоқда. Бунинг учун Рифат Хайбуллаев устози Рифат Алвездан беҳад миннатдор.

Қурилишнинг бош пудратчи

Дунё хабарлари

ХАЛҚАРО ТЕМАДА ГВАТЕМАЛАДА РЕАКЦИЯ БҲРОНИ

Шу йил 8 апрель кунини Гватемала пойтахтида яқин жойлашган бир кўлобдан қисса солов ҳаракатли раҳбарларидан бири, Миланли конгрессининг собиқ аъзоси Сесар Монтеггеро Паннагуонинг жасадни топилди.

Қўтлар жасаддаги белгиларни билдирмаганига ҳаракат қилиш у ёнда турсин, аниқча, ўнча хос «винит карточка»нинг ҳам шу ерда қолдириб кетишганди «Мано бланка» деб имзо ҳам чекилган. «Мано бланка» Марказий Америка Республикасидаги энг йиринг антикоммунистик ташкилотлардан биридир.

Хўкумат «Мано бланка»нинг қора қиيامчиларини кўпдан бери ўз эътиборидан четга сўриб қўрди. У ҳозир ҳам бутун эътиборини яқинда ўлдириб кетилган Габрий Германия оленин қўтларини ишлашга қаратди. Элчининг ўлдирилиши мамлакатда реакция ави олдирилиш учун шундан баҳона бўлди.

Хўкумат қанқилари аслида «Мано бланка» террористлари олиб борилган қойли бўлган фидокорлар. Улар мамлакатдаги демократини ва прогрессива кўчларнинг манфаатлари ҳамда оруз-ис-тақларини баён етвчи сиёсий қўчларини йўқотишга киришиб кетдилар. «Қўчларнинг илзат» деган найраг билан мамлакатда фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Мамлакат ва чет ёллардаги

кузатувчиларнинг таърифтанча, бундай «қаттиқ режими» кейинги ўн йил ичда қўрилмаган эди. Мамлакатда барча гражданин, ҳўкуматари пойхот қилинди. Авто-матлар билан кузатилган сол-датлар ва полициялар кеча-кундуз пойтахт кўчаларида из-ғиб юришибди. Улар кишиларни тутишлати, қамонча солишлати. Матбуот, радио ва телевидение қаттиқ цензура назоратида оли-ган. Мамлакатдаги бундай ҳолат кўп йиллардан бунён ави олиб бо-раётган террорнинг тагин ҳам кучайишига шаронт яратиб бер-ди.

Чет ёллардаги қўччилик куза-тувчилар Габрий Германия элчи-сининг ўлдирилиши мусобасти билан турли бўхтонлар тарқат-тиб, гуё Гватемаладаги бундай воқеалар замирида қандайдир ташки «коммунистик кўчлар»нинг қўли бор, демократлар, Ва-хўларин, соф йилгиди барча киши-лар бу бўхтон атайин тарқатил-а-тилганини яқин билдилар.

Гватемала ва Латин Америка-сининг бошқа мамлакатларидаги сиғирари бу ердаги сиёсий ва ҳар-бий ўзравонлик замирида ҳам Америка Қўшма Штатлари моно-полизинг довларининг сиёсати этади. Армия ва полиция, шу-нингдек кўмак пул билан таъ-минланиб турувчи ёлланган бое-мачилар тўдаси ҳамда бошқа қо-тилар ҳам Латин Америкаси

мамлакатларида Америка буржуа-зиясининг барча манфаатларини бир неча йиллар давомида сасо-нат билан қўлилаб келмоқдалар.

Гватемала бунга кўна кирок мисол бўла олади. Шу нарса маъ-тузини, айнан шу мамлакатда 1954 йилда империалистларнинг ёлланган армияси қонли киргин уюштирган, бу ерда бошланган революцияни қонга ботирганди. Кейинги 12 йил давомида опе-рациячи кўчларга нисбатан шаф-қатенга аўралонлик ва кўч ишла-тишга доим тайёр турган ҳамда Америка бизнеси манфаатларини химоя қилувчи сиёсат ҳўкуро-лик қилиб келди.

1966 йилда, ҳўкумат тейсига президент Монтеггеро келгач, Гватемаланинги илчрини қўлсига юллайшган Санапа районида пар-тиялар ҳаракати кўтарилди. Хўкумат бу районта мудофеа ми-нистри Аранья қўмондонлигида қўшни юборди. У 1968 йилнинг ноябридан то 1967 йилнинг апрелигача Санапа райониин бутун-лай бомбардировка қилиб, ўнча-риларга етга бўлган партизанлар бу райониин ташлаб чиқиб кетиш-га мажбур бўдилар.

Америкалик маслаҳатчиларининг йўл-йўриги билан иш олиб-борган голиб Аранья ўз тасар-руфидан барча кўчларини масхал-лий аҳолига, айниқса, қишлоқлар-га қаратди. Ўша кезларда «Юна-

тед Пресс интeрнейшн» агентли-ги қад қилди ўтганидек, ҳўку-мат Санапа вилоятидан бошлаб бутун мамлакат бўйича оммавий террор бошлаб юборди. Шундан сўнг «Мано бланка» ташкилоти-даги террорчилар, шўнингдек фашистларнинг «НОА» ташкилоти (инги антикоммунистик ташки-лот) фаолияти яна ҳам ави олдир-иб юборилди.

Вирко, Монтеггеро ҳўкумати-нинг бу билан ҳам «ишга йўл-мади». Унинг режалари, шўнинг-дек «Юнайтед фронт» Америка компаниясининг бошқарилидан иборат маслаҳатчиларининг кўч-лаларни бундан ҳам бошқараро-лади. Юфорида айтилган Америка агентлигининг таъкиллатиға яра-ғавида, ҳўкуром режим террор ва жазо чоралари кўрич билан қаттиқ ҳўкуматини кўрқатди, бир-тирайдиғача қилиб олишга иштидади. Натияжада мамлакат турмалари ватандарлардан, ҳўкуро-м режимга арини кишилар билан қўлиб-тошиб кетди, прогрес-сив арбобларни хилват жойларда ўлдириб кетин ави олди, улар-нинг кўпчилиги дом-дарамиси йўқотиб юборилди.

Гватемала ҳўкумдорлари оғизда мамлакатда ави олган террорини таг-томори билан тутатиш «та-рафдор» эналликларни тўғрисида шовини-сурон кўтариб гапирмоқ-далар. Яқинда мамлакат прези-денти бўлган Аранья худди шун-дай ваъхўнлик қилди. Илгартиқ кудофан министри бўлган бу ар-бобнинг қилишларини Гватема-ла халқ жуда яқин биледи.

«Партизанлар очкиси» ва хи-дларнинг қотили, деб ном ол-ган Араньянинг мамлакатда тер-рор режимини йўқотишга бирор қимса инномасе берек. Аранья мамлакатининг ҳарбий ва олигар-хия довларини ҳўкумидида пре-зидентлик лавозинига кўтариш-дан Америка Қўшма Штатлари-нинг Маршалл Америка мудофеа кенгаши билан яқин алоқада бўлган бир кишидир.

Гватемаладаги воқеалар Аме-рика империализми ва унинг ту-машталари Латин Америкасидаги ўз фаолиятини кучайтириб юбо-ришнинг кўрсатувчи ёрин бир далилдир.

В. ЛЕВИН,
(АПН).

МАМЛАКАТЛАР ОДАМИЛАР ВОҚЕАЛАР

СОМАЛИДА ТУНТАРИШ ҚИЛИШГА УРИНИШ БАРВОД БҲЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. 27 апрель, (ТАСС). Сомалида давлат тўн-тариши ясаш учун қилинган урушини барбод бўлди. Ассоши-ейтед пресс агентлиги мухабири-нинг Сомали радиоси эшитти-ришига асосланиб Найробидан олиб берган хабарига айтили-шча, Сомали Демократик Рес-публикасининг революцион ҳў-куматига қарин «империалистик фетиғига» полиция бошли-ги генерал-майор Жама Али Корпел бошчилик қилган. Бу-тур 21 октябрда бўлган рево-люциядан кейин у Сомали олйи революцион кенгашининг вице-президенти лавозинини ҳам икиро этиб турган эди. Жама Али Корпел қамонча олинди.

РУС ТИЛИ ОЛИМПИАДАСИ

ВАРШАВА. 27 апрель (ТАСС). Бу ерда ўрта мактаб-ларини 4000 тах ортқ ўкув-чи иштирок этган ўкув-Польша рус тили олимпиадаси ақилланди. Бу конкурс қатнаш-чилари Польша ва Горький ти-лини яқин билишларини кўр-сатишга қолмай, шу билан бирга рус классик ва совет адабиётининг асосий пробле-маларини ҳам тушунишларини, Россия ва СССР тарихи билан, советлар мамлакатининг бу-ғунги кунин билан ҳам таниш эканлиқларини кўрсатдилар. Уларнинг ҳаммаси совет газета-ва журналларини муштазам олиб турадилар.

Олимпиадада қатнашчилари-нинг кўпчилиги «Польша ва халқаро ишчилар ҳаракати учун» Ленин голларининг аҳами-тин деган темада конкурс иш-сосини ёздилар. Мактаб ўкув-чиларининг ишончли оммавий ёзма иши «Горький яқинда меҳнат кишии образи» деган темага бағишланди.

Олимпиадада голибларига уни-верситетларини ва педагогика институтларининг рус тили бў-лимлариға имтиҳонсиз кириш ҳўкуқи берилиди.

СУДАНДА РЕСПУБЛИКА ДЕКРЕТИ

ХАРТУМ. 28 апрель. (ТАСС). Судан матбуотида Суданнинг мустакиллигиға, бирлиги ва хавфсизлигиға зарар еткази-ган ҳатти-ҳаракат қилаётган ки-шиларға нисбатан қатл еттиш-ча жазо чораларини қўзда тут-ган республика декрети эълон қилинди.

Судан маъмуриларининг ўқти-ришча, бу декрет май револю-цияси галабаларини химоя қи-лишга қаратилгандир.

ШВЕНЦАРИЯ. Женевадаги 3-миллат яқин аҳолиси Испанияда «Мюлер» фирмаси ян-чилари намойишиға қўшилиб ўз-коронликларини баён қилиш-моқда. Улар иш ҳақларини оши-ришларини ва турар-жой билан таъминланишларини талаб қи-лишмоқда. Суратда: намойиш қатнашчилари шаҳар кўчалари-да.

Е. Коржев фотоси.
ТАСС фотокоринкаси.

